

İLKÖĞRETİM 5. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MATEMATİK DERS KİTABI HAKKINDAKİ GÖRÜŞ VE DÜŞÜNCELERİ

The Opinions of the Primary 5th grade School Teachers 'Views about Mathematics Textbook

Tayfun TUTAK¹

Yunus GÜDER²

Özet

2005–2006 öğretim yılında uygulamaya konan İlköğretim Matematik Dersi(1–5. Sınıf) Öğretim Programında dersin yapısında ve uygulamalarda birçok yenilik yapılmıştır. Bu çalışmanın amacı, 5. sınıf öğretmenlerinin matematik ders kitabı ile ilgili öğretmen görüşlerinin tespit edilmesi ve bazı değişkenlere göre karşılaştırılmasıdır. Bilgi toplama amacıyla hazırlanan ölçek maddeleri, (1) ders kitabını tanıma ve kullanma düzeyi, (2) ders kitabının dili ve görsel öğeler, (3) ders kitabının içeriği ve etkinlikler, (4) kitapta bulunan ölçme-değerlendirme etkinlikleri olmak üzere dört başlık altında ele alınmıştır. Araştırmanın örneklemini Elazığ ilinde görev yapan 110 5. sınıf öğretmenidir. Toplanan veriler istatistikî açıdan incelenmiş ve inceleme sonucunda ulaşılan bulgulara dayalı olarak öğretmenlerin ders kitabını derste temel kaynak olarak kullandıkları ancak ölçme-değerlendirme etkinliklerini yetersiz buldukları tespit edilmiştir. Ayrıca 5.sınıf öğretmenlerinin matematik ders kitabı hakkındaki görüşlerinin mesleki deneyim ve eğitim durumları değişkenleri açısından da incelenmiş, bu değişkenler arasında anlamlı fark olmadığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Sözcükler: matematik ders kitapları, öğretmen görüşleri, ders kitabı inceleme, matematik eğitimi

Abstract

Education program of the primary school, education mathematics lesson which was put into practice in the 2005-2006 educational years, the course structure and the applications made many improvements. The aim of this study, 5th teachers' views of mathematics textbook to grade teachers about identifies and compares some of the variables. Information was gathered by questionnaire items, (1) recognition and use of the textbook level, (2) textbook language and visual elements, (3) course content and activities of the book, (4) in the book, including the measurement and evaluation activities under four headings: are discussed. The sample was working in the province of Elazığ 110 5 grade teacher. The collected data have been analyzed and statistical analysis based on the findings; teachers use the textbook lesson in the basic resource assessment activities, but were found inadequate. In addition, 5th grade math textbook, teachers' views of professional experience and educational status were also examined in terms of variables, concluded there is no significant difference between these variables.

Key Words: mathematics textbook, teachers' opinions, textbook examination, mathematics education

¹ Yrd.Doç.Dr.; Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

GİRİŞ

Ders kitapları, ders konularına ilişkin bilgileri öğretme-öğrenme ilkelerine uygun sıralı, düzenli ve kendi kendine öğrenmeyi sağlamak amacıyla hazırlanan araçlardır. Ders kitapları son zamanlarda öğrenme-öğretme etkinliklerinde kullanılan önemli bir yardımcı ve tamamlayıcı araçtır.

Günümüzde hızla gelişen bilim ve teknoloji, eğitimin her alanını etkilemekte ve özellikle eğitim yaklaşımlarında köklü değişiklikleri zorunlu kılmaktadır. Geleneksel eğitim yaklaşımlarının yetersiz kaldığı bilgi ve teknoloji çağında, çoklu zekâ ve yapılandırmacı eğitim yaklaşımları ön plana çıkmaktadır. Bu yaklaşımlarla eğitim sürecinde öğretmen merkezli yaklaşımla öğrencinin davranışını değiştirmek yerine, öğrenci merkezli yaklaşımla öğrencinin zihinsel becerilerini geliştirmeye ve bilgiyi yapılandırmaya ağırlık verilmektedir. Bu amaçla 2005 yılından itibaren eğitim sistemimizde köklü reformlar meydana gelmiştir. Hazırlanan yeni ilköğretim programı 2005–2006 eğitim-öğretim yılından itibaren tüm ilköğretim okullarında uygulanmaya başlamıştır. Söz konusu yeni programın vizyonu, “Atatürk ilkeleri ve inkılâplarını benimsemiş, temel demokratik değerlerle donanmış, bireysel farklılıkları ne olursa olsun araştırma-sorgulama, eleştirel düşünme, problem çözüme ve karar verme becerileri gelişmiş; yaşam boyu öğrenen ve insan haklarına saygılı, mutlu Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı yetiştirmektir” şeklindedir. Programda hedef, içerik, eğitim durumları gibi tüm öğelerde değişiklik görüldüğü gibi ders kitaplarında da değişiklikler yapılmıştır.

Öğretim programının hedeflediği amaca ulaşmada öğretmenin yanında, öğretme ve öğrenme sürecini desteklemek amacıyla ülkemizde %72,64 oranıyla, her ders için en çok kullanılan araç-gereç olduğu ortaya konan (Seven, 2001) ders kitaplarına önemli roller düşmektedir.

Ders kitaplarının hazırlanışı, yazımı, görsel imgelerle desteklenmesi hazırlık ve alıştırma sorularının öğretim ilkelerine ve öğrencilerin zihinsel düzeylerine uygunluğu açısından eğitim-öğretimde önemli bir yer teşkil etmektedir. Diğer yandan, bir ders kitabının etkili olabilmesi için bilimsel gerçeklere uygun, dil ve anlatım standartlarıyla uyumlu, tasarım ilke ve öğelerini dikkate alan, görsel öğretici araçların usulüne uygun kullanıldığı ve fiziksel yapı özelliklerinin dikkate alındığı bir materyal olması gerekmektedir (Arslan ve Özpınar, 2009).

Ülkemizde ders kitapları Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye kurulunun onayından geçerek yürürlüğe girmektedir. 2003–2004 öğretim yılından itibaren ilköğretim okullarında ders kitapları ücretsiz olarak dağıtılmaktadır. Ders kitaplarında bulunması gereken nitelikler üç başlık altında sıralanmaktadır: 1) Bıçimsel Görünüm, 2) Bilimsel İçerik, 3) Dil ve Anlatım

Gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelere bakıldığında, ders kitaplarının her zaman önemli bir eğitim aracı olduğu görülmektedir. Örneğin, Japonlardan bazıları, ders kitaplarını bir toprak parçası kadar değerli bulmuşlardır. Önceleri Japon öğretmenler, okulda derste iken deprem olduğunda, kurtarılması gereken öncelikler arasında kitapları da belirtmişlerdir.

Günümüzde ise Japonlar, ders kitaplarını öğretim için temel kaynak olarak göstermektedirler (Semerci ve Semerci,2004). Amerika Birleşik Devletleri'nde de ders kitaplarının önemli bir yeri vardır. Shannon'un yaptığı bir araştırmaya göre, öğrenciler sınıfta zamanlarının yaklaşık yüzde 80'ini ders kitapları ve ders kitaplarıyla ilgili etkinliklere harcamaktadır. Diğer taraftan Türkiye'de de ders kitapları, temel bir bilgi kaynağıdır (Kaya, 2002: 92–93; Tertemiz vd, 2001: 1).

Ders kitaplarının ilköğretim birinci kademedeki önemi daha da büyüktür. Çünkü ilköğretim matematiksel kavram ve becerileri kazandırmada bir başlangıç dönemidir. Bu nedenle ilköğretim çağındaki çocuklar için yazılacak ve basılacak kitapların niteliği ön plana çıkmaktadır (Kılıç, Atasoy vd, 2001). İlköğretim ders kitapları içerisinde matematik ders kitaplarının ayrı bir önemi vardır. Yeni ilköğretim matematik programında matematiği herkesin öğrenebileceği ilkesi üzerinde durulmuş ve öğrenilen teorik bilgilerin yaparak-yaşayarak uygulamalı hale getirilmesi vurgulanmıştır. Öte yandan ilköğretim öğrencilerine matematik öğretiminde ilişkisel anlamaya dayalı kavramları, işlemleri ve bunlar arasındaki bağları kurmalarına yardımcı olunabilirse, matematikteki başarının artması kaçınılmaz olacaktır (Van de Wella, 1989; Baykul, 1997). Dolayısıyla, matematik öğrenme zevkli hâle gelir, daha kalıcı olur, kavramlar kolay öğrenilir ve problem çözme becerisi gelişir (Baykul, 1997).

Yenilenen ilköğretim programıyla birlikte ders kitaplarında da revizyona gidilmiştir. Yeniden yazılan kitaplarda “öğrenci merkezli eğitim” ilkesi dikkate alınmış ve kitaplarda etkinliklere çokça yer verilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, 5. sınıf öğretmenlerinin yeni ilköğretim programına uygun hazırlanan matematik ders kitapları hakkındaki görüşleri incelenmiştir. Çalışmada 5. sınıf öğretmenlerinin ders kitaplarına tanıma ve kullanma, ders kitabının içeriği, ders kitabının dili ve görsel öğeler ve kitapta yer alan ölçme ve değerlendirme sorularına yönelik görüşlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan 5. sınıf öğretmenlerinin, matematik ders kitabını değerlendirmeye ilişkin görüşlerinde,

- a) Eğitim durumu
- b) Mesleki deneyim
- c) Sınıf mevcudu
- d) Cinsiyet

gibi değişkenler göz önüne alındığında farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Yapılan bu araştırma tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Alan taraması (survey) çalışmaları mevcut durumu tespit etmek için yürütülen bir araştırma türüdür. Daha çok araştırılmak istenen olayın veya problemin mevcut durumu nedir ve neredeyiz, sorularına cevaplar aranır. Bu tür araştırmalarda örneklem oldukça geniş tutulur. Bu nedenle alan taraması (survey) çalışmalarında anketler kullanılır (Çepni, 2009). Bu çalışmada da örneklem geniş tutulduğundan veri toplama amacıyla 29 maddeden oluşan bir ölçek kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini 2010–2011 eğitim-öğretim yılında Elazığ il merkezinde görev yapan 5. sınıf öğretmenlerinin tamamı oluşturmaktadır. Araştırmaya örneklem olarak 110 5. sınıf öğretmeni katılmıştır. Tablo-1’de örneklemdaki katılımcıların özellikleri verilmiştir.

Tablo 1: Örneklemdaki Katılımcıların Özellikleri

Cinsiyet	F	%
Erkek	61	55.5
Kız	49	45.5
Toplam	110	100
Eğitim Durumu		
Eğitim Fakültesi	48	43.6
Fen-Edebiyat	8	7.3
Ön lisans	37	33.6
Yüksek lisans	12	10.9
Diğer	5	4.5
Toplam	110	100
Mesleki Deneyim		
1–5	2	1.8
6–10	9	8.2
11–15	19	17.3
16–20	6	5.5
21 ve üstü	74	67.3
Toplam	110	100
Sınıf Mevcudu		
1–20	38	34.5
21–30	50	45.5
31–40	17	15.5
41–50	5	4.5
Toplam	110	100

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmanın örneklemini oluşturan 110 öğretmenin %55.5’i erkek, %45.5’inin kız olduğu görülmektedir. Katılımcılar eğitim durumu özelliği açısından incelendiğinde %43.6 eğitim fakültesi, %7.3

fen-edebiyat fakültesi, %33.6 önlisans, %10.9 yüksek lisans ve %4.5 diğer yükseköğretim programlarından herhangi birinden mezun olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki deneyimleri incelendiğinde; %1,8'i 1 yıldan az-5yıl, %8,2'si 6-10 yıl, %17,3'ü 11-15 yıl, %5,5'i 16-20 yıl, %67.3'ü 21 yıl ve üstü deneyime sahip oldukları belirlenmiştir. Öğretmenlerin okuttuğu sınıfların mevcudu incelendiğinde %34,5'i 1-20, %45,5'i 21-30, %15,5'i 31-40 ve %4,5'i 41 ve üstü mevcuda sahip oldukları görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Konuyla ilgili literatür taraması yapıp 29 maddelik "Matematik Ders Kitabı Hakkındaki Öğretmen Görüşleri Ölçeği" araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Çalışmanın sonunda elde edilen verilerin analizinde SPSS 10 paket programından faydalanılmıştır. 5. sınıf matematik ders kitabının kullanma sıklığı, ders kitabının içeriği, ders kitabını dili ve görsel düzen, ders kitabının ünite sonlarında yer alan soruların ölçme ve değerlendirme boyutlarına ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemek için frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma gibi istatistiksel teknikler kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Ölçekte yer alan maddeler için verilen yanıtlar "Tamamen katılıyorum=5", "Katılıyorum=4", "Kısmen Katılıyorum=3", "Katılmıyorum=2", "Hiç Katılmıyorum=1" şeklinde puanlanmıştır. Ölçeğin aralık genişliğinin "dizi genişliği/yapılacak grup sayısı" şeklinde hesaplanmasından dolayı (Tekin, 1993), araştırmada elde edilen bulguların değerlendirilmesinde esas alınan aritmetik ortalama aralıkları; (1.00-1.80)-katılmıyorlar, (1.81-2.60)- çok az katılıyorlar, (2.61-3.40)-kısmen katılıyorlar, (3.41-4.20)- katılıyorlar ve (4.21-5.00)- tamamen katılıyorlar, şeklinde yorumlanmıştır (Karasar, 1999). Ölçekte bulunan 29 soru ile ilgili tek tek istatistikî işlemler yapılmıştır. Ölçme aracından elde edilen veriler 10.0 SPSS paket programı kullanılarak çözümlenmiştir. Ölçeğe ilişkin güvenilirlik belirleme çalışmaları sonucunda, ölçeğin cronbach alpha güvenilirlik katsayı değeri 0.80 olarak hesaplanmıştır. Bu değer 0.70'ten büyük olduğu için ölçme aracının güvenilir olduğu söylenebilir (Büyüköztürk, 2010) Anlamlılık düzeyi ($P < 0,05$) olarak belirtilmiştir. Yeni ilköğretim programına göre hazırlanan ders kitaplarının öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda değerlendirmede aritmetik ortalamaları (X), standart sapmaları (SS) belirlenmiştir. Yeni ilköğretim programına göre hazırlanan matematik ders kitaplarının "öğretmen görüşleri" ölçeğinde bulunan soruların, mesleki deneyimlerine, mezun olunan yükseköğretim programlarına göre farklı olup olmadığını belirlemek için varyans analizi yapılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde elde edilen bulgular tablolar halinde verilmiş ve tablolara göre yorumlar yapılmıştır. 5. Sınıf öğretmenlerinin matematik ders kitabı hakkındaki görüşlerine ilişkin veriler betimsel istatistiklerle analiz edilmiştir.

5. Sınıf Öğretmenlerini Matematik Ders Kitabını Tanıma ve Kullanmalarına İlişkin Görüşleri

Aşağıda tablo 2 sınıf öğretmenlerinin matematik ders kitabını tanıma ve kullanmalarına ilişkin 8 maddenin frekans, yüzde ve aritmetik ortalama değerleri verilmiştir.

Tablo 2: Öğretmenlerin Ders Kitabını Tanıma ve Kullanmaları Hakkındaki Görüşler

Yanıt Seçenekleri	Maddeler								
		1	2	3	4	5	6	7	8
Tamamen Katılıyorum	F	49	35	30	0	41	14	15	20
	%	44.5	31.8	27.3	0.0	47.3	12.7	13.6	18.2
Katılıyorum	F	43	36	35	4	36	37	33	40
	%	39.1	32.7	31.8	3.6	32.7	33.6	30.0	36.4
Kısmen Katılıyorum	F	17	27	40	19	20	43	43	26
	%	15.5	24.5	36.4	17.3	18.2	39.1	39.1	23.6
Katılmıyorum	F	1	7	0	30	11	10	16	22
	%	0.9	6.4	0.0	27.3	10.0	9.1	14.5	20.0
Hiç Katılmıyorum	F	0	5	5	57	2.	6	3	2
	%	0.0	4.5	4.5	51.8	1.8	5.5	2.7	1.8
\bar{x}		4.27	3.80	3.77	1.72	3.93	3.39	3.37	3.49
S		0.45	1.09	1.00	0.87	1.06	1.00	0.98	1.06

Not: Maddeler için Ek-1'e bakınız

Tablo 2 incelendiğinde, *tamamen katılıyorum* (4.21–5.00 arası) 1.madde, *katılıyorum* (3.41–4.20 arası) 2, 3, 5, 8 maddeler, *kısmen katılıyorum* (2.61–3.40 arası) 6, 7. maddeler, *hiç katılmıyorum* (1.00–1.80 arası) 4. maddenin yer aldığı görülmektedir. Tablo 1'e göre ilk sekiz maddede *katılmıyorum* (1.80–2.60 arası) hiçbir maddenin girmediği belirlenmiştir.

5.sınıf öğretmenlerinin matematik ders kitabını tanıma ve kullanmalarına ilişkin görüşleri incelendiğinde, en yüksek ortalama puanın ($\bar{x}=4.27$) 1. maddede "*Matematik ders kitabını çok iyi tanıyorum*" olduğu görülmektedir. Tablo 2'ye göre en düşük ortalama puan ($\bar{x}=1.72$) 4.maddede "*Matematik ders kitabı yazarını iyi tanıyorum*" olduğu görülmektedir.

5. Sınıf Öğretmenlerini Matematik Ders Kitabının Dili ve Kullanılan Görsel Öğeler Hakkındaki Görüşleri

Aşağıda tablo 3'te matematik ders kitabının dili ve kullanılan görsel öğelere ilişkin öğretmen görüşlerinin frekans, yüzde ve aritmetik ortalamaları yer almaktadır.

Tablo 3 Öğretmenlerin Ders Kitabının Dili ve Görsel Öğeler Hakkındaki Görüşleri

Yanıt Seçenekleri	Maddeler				
		9	10	11	12
Tamamen Katılıyorum	F	12	20	11	6
	%	10.9	18.2	10.0	5.5
Katılıyorum	F	48	41	14	39
	%	43.6	37.3	12.7	35.5
Kısmen Katılıyorum	F	36	41	52	49
	%	32.7	37.3	47.3	44.5
Katılmıyorum	F	10	3	30	10
	%	9.1	2.7	27.3	9.1
Hiç Katılmıyorum	F	4	5	3	6
	%	3.6	4.5	2.7	5.5
\bar{x}		3.49	3.61	3.00	3.26
S		0.93	0.96	0.95	0.90

Not: Maddeler için Ek-1'e bakınız

Tablo 3'e bakıldığında, *katılıyorum* (3.41–4.20 arası) 9, 10. maddeler, *kısmen katılıyorum* (2.61–3.40 arası) 11, 12. maddeler, *hiç katılmıyorum* (1.00–1.80 arası) ve *tamamen katılıyorum* (4.21–5.00 arası) aralığına bu dört maddenin herhangi birinin girmediği belirlenmiştir.

5.sınıf öğretmenlerinin matematik ders kitabının dili ve kullanılan görsel öğeler hakkındaki görüşleri incelendiğinde en yüksek ortalama puanın ($\bar{x}=3.61$) 10.maddede "*Matematik ders kitabında kullanılan görsel öğeler günlük hayattan seçmelerdir*" olduğu görülmektedir. Tablo 3'e göre en düşük madde 11.maddede "*Matematik ders kitabında yer alan görsel öğeler konuyu açıklamak için yeterli değildir*" maddesinin yer aldığı görülmektedir.

5. Sınıf Öğretmenlerini Matematik Ders Kitabının İçeriği ve Etkinlikler Hakkındaki Görüşleri

Aşağıda tablo 4'te matematik ders kitabının içeriği ve kitapta bulunan etkinlikler hakkında öğretmen görüşlerinin frekans, yüzde ve aritmetik ortalama değerleri verilmiştir.

Tablo 4: Öğretmenlerin Ders Kitabının İçeriği Hakkındaki Görüşleri (Tablo 4 ekrana sığmadığı için iki parçaya bölünerek verildi.)

Yanıt Seçenekleri	Maddeler						
		13	14	15	16	17	18
Tamamen Katılıyorum	F	7	8	17	13	19	23
	%	6.4	7.3	15.5	11.8	17.3	20.9
Katılıyorum	F	28	39	40	14	27	41
	%	25.5	35.5	36.4	12.7	24.5	37.3
Kısmen Katılıyorum	F	31	26	41	34	37	37
	%	28.2	23.6	37.3	30.9	33.6	33.6
Katılmıyorum	F	34	26	7	37	18	6
	%	30.9	23.6	6.4	33.6	16.4	5.5
Hiç Katılmıyorum	F	10	11	5	12	9	3
	%	9.1	10.0	4.5	10.9	8.2	2.7
\bar{x}		2.89	3.06	3.51	2.80	3.26	3.68
S		1.08	1.13	0.98	1.16	1.17	0.95

Yanıt Seçenekleri	Maddeler					
		19	20	21	22	23
Tamamen Katılıyorum	F	18	14	19	9	9
	%	16.4	12.7	17.3	8.2	8.2
Katılıyorum	F	35	51	50	49	52
	%	31.8	46.4	45.5	44.5	47.3
Kısmen Katılıyorum	F	47	37	26	26	40
	%	42.7	33.6	23.6	23.6	36.4
Katılmıyorum	F	7	4	8	17	5
	%	6.4	3.6	7.3	15.5	4.5
Hiç Katılmıyorum	F	3	4	7	9	4
	%	2.7	3.6	6.4	8.2	3.6
\bar{x}		3.52	3.60	3.60	3.29	3.51
S		0.93	0.88	1.05	1.08	0.85

Not: Maddeler için Ek-1'e bakınız

Tablo 4 incelendiğinde *katılıyorum* (3.41–4.20 arası) 15, 18, 19, 20, 21 ve 23. maddeler, *kısmen katılıyorum* (2.61–3.40 arası) 13, 14, 16, 17, 22. maddeler yer almaktadır. *Tamamen katılıyorum* (4.21–5.00 arası), *katılmıyorum* (1.80–2.60 arası), *hiç katılmıyorum* (1.00–1.80 arası) aralıklarına tablo-3'te yer alan maddelerden herhangi biri girmemiştir. Tablo 4'e göre en yüksek ortalama puan ($\bar{x}=3.68$) 18. maddede “*Matematik ders kitabında yer*

alan etkinlikler ünitenin amacı ve kazanımlarla örtüşmektedir” yer almaktadır. En düşük maddede ($\bar{x}=2.80$) 16. madde “matematik dersi etkinliklerini yapmak için yeterli malzeme bulamıyorum” maddesi yer almaktadır.

5. Sınıf Öğretmenlerini Matematik Ders Kitabında Yer Alan Ölçme ve Değerlendirme Soruları ile İlgili Öğretmen Görüşleri

5. sınıf öğretmenlerinin matematik ders kitabında yer alan ölçme değerlendirme sorularıyla ilgili görüşleri aşağıda Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: Öğretmenlerin Ölçme-Değerlendirme Etkinlikleriyle İlgili Görüşleri

Yanıt Seçenekleri	Maddeler						
		24	25	26	27	28	29
Tamamen Katılıyorum	F	15	13	17	15	21	10
	%	13.6	11.8	15.5	13.6	19.1	9.1
Katılıyorum	F	32	50	55	50	44	25
	%	29.1	45.5	50.0	45.5	40.0	22.7
Kısmen Katılıyorum	F	37	38	28	36	35	51
	%	33.6	34.5	25.5	32.7	31.8	46.4
Katılmıyorum	F	14	4	4	6	1	12
	%	12.7	3.6	3.6	5.5	0.9	10.9
Hiç Katılmıyorum	F	12	5	6	3	9	12
	%	10.9	4.5	5.5	2.7	8.2	10.9
\bar{x}		3.21	3.56	3.66	3.61	3.60	3.08
S		1.16	0.91	0.96	0.88	1.06	1.06

Not: Maddeler için Ek-1’e bakınız

Tablo 5’e göre *katılıyorum* (3.41–4.20 arası) 25, 26, 27, 28. maddeler yer almaktadır. *Kısmen katılıyorum* (2.61–3.40 arası) 23 ve 29. maddelerin yer aldığı görülmektedir. *Tamamen katılıyorum* (4.20–5.00 arası), *katılmıyorum* (1.80–2.60 arası) ve *hiç katılmıyorum* (1.00–1.80 arası) aralıklarında tablo 5’teki maddelerden herhangi biri yer almamıştır.

Tablo 5’e göre en yüksek ortalama ($\bar{x}=3.66$) 26.madde yer almaktadır. En düşük ortalama ($\bar{x}=3.08$) 29. maddede bulunmaktadır.

Tablo 6: 5. Sınıf öğretmenlerinin Mezun oldukları Programa Göre Matematik Ders Kitabının İçeriği Ögesine İlişkin Görüşlerinin Analizi

Mezun Olduğu Program	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar Arası	12.133	4	3.033	2.006	.099
Grup İçi	158.740	105	1.512		
Toplam	170.873	109			

Tablo 6 incelendiğinde 5. sınıf öğretmenlerinin matematik ders kitabının içeriği ile görüşlerinin mezun oldukları programa göre değişmemektedir [$F(4-105)=2.006, p>.05$].

Tablo 7: 5. Sınıf öğretmenlerinin Mesleki Deneyimlerine Göre Matematik Ders Kitabının İçeriği Ögesine İlişkin Görüşlerinin Analizi

Mesleki Deneyim	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	10.395	4	2.599	2.134	.082
Grup İçi	127.869	105	1.218		
Toplam	138.264	109			

Tablo 7 incelendiğinde 5. sınıf öğretmenlerinin matematik ders kitabının içeriği ile görüşlerinin mesleki deneyimlerine göre farklılık göstermediği anlaşılmıştır. [$F(4-105)=2.134, p>.05$].

SONUÇ ve TARTIŞMA

5. sınıf öğretmenlerinin matematik ders kitabını tanıma ve kitabı kullanma sıklıkları incelendiğinde, öğretmenlerin genel olarak ders kitabını iyi tanıdıkları, ayrıca ders kitabını, derste temel kaynak olarak kullandıkları görülmüştür. Bu sonuç Altun ve Ark. (2004) lise matematik ders kitabı kullanım şekli ve sıklığı üzerine yaptıkları çalışmayla paralellik göstermektedir.

5. sınıf matematik ders kitabının dili ve kullanılan görsel öğeler hakkında öğretmen görüşlerine bakıldığında, genel olarak öğretmenlerin ders kitabının dili ve kullanılan görsel öğeleri olumlu buldukları belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuç Arslan ve Özpınar (2009) 6. sınıf matematik ders kitabının öğretmen görüşleri doğrultusunda yaptıkları çalışmada incelenen kitaplarda genel olarak açık, anlaşılır bir dil kullanıldığı sonucuna varmış, ancak bazı öğrencilerin gelişim özelliklerine göre kelimelerin seçilmediğini tespit etmişlerdir. Özsoy (2007) kitapların açık ve anlaşılır nitelikte yazıldığını fakat kitaplarda öğrenciler tarafından bilinmeyen kelimelerin de bulunduğunu saptamıştır. Keleş (2001) çalışmasında benzer sonuçlar elde ederken Semerci ve Semerci (2004) yaptıkları çalışmada ders kitaplarının dilinin açık ve anlaşılır olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Yenilenen programa uygunluk açısından 5. sınıf matematik ders kitaplarının içeriği öğretmen görüşleri doğrultusunda incelendiğinde genel olarak 5. sınıf öğretmenlerini matematik ders kitabında yer alan etkinliklerin ünitenin amacı ve kazanımlarla örtüştüğü söylenebilir. Öğretmenler genel olarak matematik ders kitabından derse hazırlanmanın zaman alıcı olmadığı görüşündedir. Arslan ve Özpinar (2009) 6. sınıf matematik ders kitabının öğretmen görüşleri doğrultusunda yaptıkları çalışmada, genel olarak içeriğin öğrenci seviyesiyle uyumlu olmadığı, zaman zaman öğrenci seviyesinin çok üstüne çıktığı yer yer de seviyenin altına inildiği sonucuna ulaşmışlardır. Çakır (2006) ilköğretim dördüncü sınıf matematik ders kitapları ile ilgili yaptığı çalışmada kitapta verilen örneklerin öğrenci seviyesine uygun olmadığı sonucuna ulaşırken Özsoy'un (2007) Fen ve Teknoloji ders kitapları ile ilgili çalışmasında kitapların öğrenci seviyesine kısmen uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5. sınıf matematik ders kitabında yer alan ölçme-değerlendirme etkinlikleri hakkında öğretmen görüşlerine bakıldığında, ölçme-değerlendirme etkinliklerinin açık, anlaşılır ve ünitenin amacıyla örtüştüğü, ancak ünitenin sonunda yer alan ölçme-değerlendirme etkinliklerinin yeterli olmadığı saptanmıştır. Arslan ve Özpinar (2009) soruların kapsam geçerliğini sağladığını, ancak soruların bilgi, kavrama ve uygulama basamaklarıyla sınırlı olduklarını tespit etmişlerdir. Benzer şekilde Çakır (2009) çalışmasında öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini geliştirici yeterli sayıda soru bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Öğretmen görüşlerinin mezun oldukları yükseköğretim programına ve mesleki deneyimlerine göre değişmediği araştırma sonucunda tespit edilmiştir.

ÖNERİLER

Yukarıda elde edilen sonuçlar dikkate alınarak aşağıda birkaç öneri sıralanmıştır.

- Ders kitapları hazırlanırken öğrencilerin gelişim seviyeleri dikkate alınmalı, ayrıca kitapta yer alan etkinlikler öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte olmalıdır.
- Ünite sonunda yer alan ölçme-değerlendirme soruları analiz, sentez ve değerlendirme basamaklarını da içermelidir.
- Öğretmen görüşlerinin yanı sıra uzman, yönetici, ebeveyn ve öğrenci görüşlerinin de alındığı daha başka araştırmalar gerçekleştirilebilir.
- Ders kitaplarını daha verimli kullanmak için sınıf mevcutları azaltılabilir.

KAYNAKLAR

- Altun, M., Arsan Ç., Yazgan Y.(2004) *Lise Matematik Ders Kitaplarının Kullanım Şekli ve Sıklığı Üzerine Bir Çalışma* Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi XVII (2), 2004, 131–147
- Arslan, S. ve Özpınar, İ.(2009). “İlköğretim 6.Sınıf Matematik Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi”, Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 12 (2009), 97–11
- Baykul, Y. (1997). *İlköğretimde Matematik Öğretimi*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Büyükoztürk, Ş. (2010) “*Veri Analizi El Kitabı*”, Ankara : Pegem Yayınları.
- Çakır, A. (2006). “*İlköğretim Dördüncü Sınıf Matematik Ders Kitapları ile İlgili Öğretmen Görüşleri*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Çepni, S. (2009). “*Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*”, Trabzon.
- Dede, Y. ve Yaman, S. (2005). *İlköğretim 6., 7. ve 8. Sınıf Matematik ve Fen Bilgisi Ders Kitaplarının İncelenmesi: Problem Çözme ve Problem Kurma Etkinlikleri Bakımından*. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Keleş, E. (2001). *Fizik Ders Kitaplarını Değerlendirme Ölçeği*.” Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Özsoy, H. (2007). “*İlköğretim 4 .- 5. Sınıf Fen ve Teknoloji Ders Kitaplarının Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri Bağlamında Değerlendirilmesi*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Semerci, Ç. ve Semerci, N. (2004). *İlköğretim (1.-5. sınıf) Matematik Ders Kitaplarının Genel Bir Değerlendirmesi*. Milli Eğitim Dergisi, 162. <http://yayim.meb.gov.tr/edergiler.htm> (10 Ağustos 2007).
- Seven, S. (2001). “*İlköğretim Sosyal Bilgiler Ders Kitapları Hakkında Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri*.” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Tertemiz, N., Ercan, L. ve Kayabaşı, Y. (2001). *Ders Kitabı ve Eğitimdeki Önemi, Konu Alan Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu* (Sosyal Bilgiler 4-8 Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi 4-8, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Ankara: Nobel yayınevi.

EKLER

EK-1

		1	2	3	4	5
1	Matematik ders kitabını çok iyi tanıyorum					
2	Matematik ders kitabını derste temel kaynak olarak kullanırım					
3	Yeni programda matematik ders kitabını daha çok kullanıyorum					
4	Matematik ders kitabı yazarını çok iyi tanıyorum					
5	Matematik ders kitabını derste öğrencilerimle birlikte kullanırım					
6	Matematik ders kitabının konu dizilişi düzenlidir					
7	Matematik ders kitabındaki örnekler tüm öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre hazırlanmıştır					

8	Matematik ders kitabındaki soru örnekleri konuyu anlamak için yeterli değildir					
9	Matematik ders kitabının dili öğrencilerin anlayabilecekleri kadar sade hazırlanmıştır					
10	Matematik ders kitabının görsel öğeleri günlük hayattan seçmelerdir					
11	Matematik ders kitabında kullanılan görsel öğeler konuyu açıklamak için yeterli değildir					
12	Matematik ders kitabında kullanılan tasarım öğeleri öğrencilerin ilgisini çekecek düzeyde hazırlanmıştır					
13	Matematik ders kitabından ders hazırlanmak zaman alıcıdır					
14	Matematik ders kitabının ünite sonundaki soruları konuyu ölçmek için yeterlidir					
15	Matematik ders kitabında bulunan etkinlikleri sık sık yaparım					
16	Matematik ders kitabındaki etkinlikleri uygulamak için yeterli malzeme bulamıyorum					
17	Matematik ders kitabındaki etkinlikleri uygulamak zaman alıcıdır					
18	Matematik ders kitabında önerilen etkinlikler ünitenin amacı ve öğrenci kazanımları ile örtüşmektedir					
19	Matematik ders kitabında önerilen etkinlikler kolay hazırlanabilir ve uygulanabilir niteliktedir					
20	Matematik ders kitabında önerilen etkinlikler dersi planlamada ve öğrenimde yararlı olmaktadır					
21	Matematik ders kitabında önerilen etkinlikler matematik eğitimi yapılacak öğrencilerin yaş grubu için uygundur					
22	Matematik ders kitabında önerilen etkinlikleri hazırlamak zaman alıcıdır					
23	Matematik ders kitabında önerilen etkinlikler açık ve anlaşılır bir şekilde verilmiştir					
24	Matematik ders kitabında önerilen etkinlikleri kırsal kesimlerde uygulamak zordur					
25	Ölçme değerlendirme için matematik ders kitabında önerilen soru tipleri uygulanabilir niteliktedir					
26	Matematik ders kitabında önerilen ölçme değerlendirme etkinlikleri ünitenin amacı ile örtüşmektedir					
27	Matematik ders kitabında önerilen ölçme değerlendirme etkinlikleri açık ve anlaşılır bir şekilde belirtilmiştir					
28	Matematik ders kitabında önerilen ölçme değerlendirme etkinlikleri sınıf düzeyi için uygun niteliktedir					
29	Matematik ders kitabında yer alan ölçme ve değerlendirme örnekleri üniteyi ölçmek için yeterlidir					